

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא מה.

עין משפט
נר מצוה

עא א מ"י פ"ג מהל'
גזילה ואבידה הלכה
ד סמג עשין עג טו"ע
ח"מ ס' שבו סעיף א'
עב ב מ"י פ"א מהל'
מוקד ממונ הלכה י'
סמג עשין סו:
עג ג ד מ"י שם פ"ד
הלכה ד סמג שם
טו"ע ח"מ ס' שו סעיף
ח:

מוסף רש"י

מכור. ולא יסקל, דענין
מיתה והעמדה בדין שיהא
שיון כחשד (קמח סו).
מוחזר. ופטור שומר
(שם). דאמר ליה אי
אהדרתיה כו'. כשור
שהמית הוא דלמך אין
מוחזר משום דלמך ליה
האי אסור הנאה לאו
לפניך דלמך עליה ממילא
הוא כגון חמץ בפסח, אלא
אם קטלתי צידים
שהנחתו לך, דאי הוא
גבאי אלא מעריקתא ליה
לחננא כו' (שם).

מכור. פי' בקונטרס לרדיא ומשנגמר דינו אינו מכור דלסור
בהנאה ואפילו ר"ת דמפרש *א* דמחיים לא מיתסר מ"מ הרי
אסור להשהותו לענות דינו וצמחורה אחת פרש"י מכור מכור דלמך
ליה מוכר היה לך לשוחטו כיון שידעת שהרג ואת הוא דאפקדת

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אנפך ולא הוי מקח טעות וא"ת
וסיפא כשנגמר דינו דקמני אינו
מכור מסתמא יודע שנגח ושנגמר
דינו דומיא דרישא שידע שהרג
וא"כ ליהוי מעות מתנה כמו במקדש
אחיותו וי"ל שאין הכל בקיזין בדין
שור הנסקל וצבור שיכול להשהותו
לעשות צו מלאכתו או אפילו לשחטו
כשור דשרי: **דאם** בן ציפא
בחמין בפסח. פי"ה ואנן ק"ל בהגות
[ע"א] (לקמן דף טז): דלרבנן אומר
הרי שך לפניך דקמני צרייתא גזל
חמץ ועבר עליו הפסח שור והחזירו
עד שלא נגמר דינו אומר לו הרי שך
לפניך אצל משנגמר דינו לא והאי
סברא לרבנן הוא דשמעתא ליה וקמני
דחמץ בפסח מודו וקשה לפירושו
דסוגיא דהכא איתא נמי התם בהאי
שמעתא ומוכח התם דרבה שדחה
ואמר דכ"ע אומרים צאיסורי הנאה
הרי שך לפניך מלגל פליגי בחמץ
פסח לא היה יודע אותה צרייתא
אלא רבה צר שמואל הביאה ואמר ליה
רב חסדא אי משכחת להו לא תימא
להו ואורי' דייק מלגל פליגי בחמץ
שלא הייתי יכול לטעות ולהעמיד
מחלוקתם במילתא אחריתי:

השתא אתפסרתה לרוראי.

פי' הקונטרס אתפסרתה
צידים שמסרו לך"ד לדנו צסקילה
ולכן אין יכול לומר לו הרי שך
לפניך לפי שהתפיסו צידים והשתא
לפי זה נוכל להעמיד כל הצבא
דמתי' בהגות קמא (לקמן ד' טז): כרבנן
דרבי יעקב לפי דמיו (ה) דרבא ושור
היואל לסקל דקמני צמתי' דהתם
דא"ל הרי שך לפניך כגון שתפסוהו
צ"ד מאלהין ומיהו רש"י פי' שם
שאין מעמיד כרבנן רק רישא אצל
הסיפא דשור היואל לסקל דמתימין
לא איתא כרבנן אלא כר' יעקב דוקא
וזה פי' משום שרואה להעמיד שור

היואל לסקל דמתימין צתפיסה צידים ליד צ"ד דומיא דצרייתא
דהיינו בהתפיסו צידים וקשה לפירושו דאם זה היואל לא הוי היק
ניכר אפילו אתפסיה צידים לא יתחייב ואם הוא ניכר אפילו תפסו
צ"ד מאלהין למה יפטר וכי לא היה לו לשמור צידים חשד היק ניכר
ועוד דאם הוא פטור כשתופסים אותו מאלהין *א* כשתופסים אותו
צידים נמי פטור דסוף סוף אפילו לא היה מתפיסו צידים היו תופסים
אוחו מאלהין ולא הפסידו צעלים בהתפסותו כלום ונראה לר"י דבתפסוהו מאלהין נמי חייב דמה שנופל ליד צ"ד חשבו היק ניכר וכיון דעל
ידי פשיעה נפל ליד צ"ד חייב ולא יכול לומר הרי שך לפניך כמו בחמץ ועבר עליו הפסח שהוא היק שאינו ניכר הלכך יכול לומר שם
הרי שך לפניך ור' יעקב לא חשבו היק ניכר מה שנופל ליד צ"ד וגמרו את דינו כיון שאפילו לא בא לידם היו גומרין את דינו ונמנא שאינו
מפסיד ע"י שצא לידם אלא כאילו גמרו דינו שלא בפניו חשיב לפי שגם אז היה נאסר והוי היק שאין ניכר ולכן יכול לומר לו הרי שך
לפניך כמו בחמץ ועבר עליו הפסח ואי אהדרתיה לאו נתינת טעם הוא שהיה יכול להצילו ע"י כך שאין תלוי בזה כמו שפי"ה אלא כלומר לא
היו גומרין דינו שלא בפניו ועכשיו גרמת שנתפס צידם וגומרין דינו ע"י מה שנופל צידם וכיון שנפסד ע"י מה שנופל צידם חשד היק ניכר
ולא תוכל לומר הרי שך לפניך וכן משמע בהניקין (גיטין ד' נג): דבהיק ניכר אין יכול לומר הרי שך לפניך דפריך ממתני' גדול מנעב
ונפסל כו' ואי אמרת היק שאין ניכר שמה היק פי' משום דחשיב כאילו ניכר אמאי אומר ליה הרי שך לפניך גדול הוא וממנא מעליא
ציי לשלומי כי אין זה ממון שגול כיון שחשבו כאילו ההיק ניכר צו שאין לך שניו גדול מזה אילו היה ניכר ושור תם דמיוק צרשות שומר
אפילו קודם גמר דין אם יחזירו שומר לבעלים לא יפטר צדן כיון דמיוק ע"י פשיעה שומר ונפל צרשות ניזק להחליט לו מיד לר"ע
להשתעבד צו ולרבי ישמעאל לגבות מגופו והוה ליה היק ניכר שהוא מופסד שנפל צרשות אחרים ולא יכול לומר הרי שך לפניך כמו שיכול
לומר כשור שהרג אפילו לאחר גמר דין לר' יעקב ולרבנן קודם גמר דין ובחמץ לכו"ע: **אלא** שור בר מענה הוא. ואפילו דרשין צעלמא
כתיבת צעלים כך מיתת השור להך מילתא אין סברא לרורשו: **חמץ** שומר חכם. הוא הדין דהוה מצי למימר כולן פטורים שומרי
מעולה חוץ משואל דחייב צאונסים: **אפילו** בולחו נמי ציפארו. ושואל גופיה נהי דחייב לשלם דמי שור לבעלים מ"מ כופר אין משלם:

בחזקת

מכור. הוא לרדיא: הקדישו מוקדש. ונפקא מיניה דאי מיתנה
מיניה מעל: מוחזר. ואע"ג דשקלי ליה צי דינא הוי שומר פטור
דלא כשהחזירו שור מעליא הוא: אינו מוקדש. דלאו צרשותיה
דמריה קאי ללקדושיה: אין אומרין צאיסורי הנאה הרי שך לפניך.

הפסח והחזירו אינו מוחזר: דא"כ
לרבנן אין אומרין: ליפלו. רבנן
בחמץ בפסח ולימרו דחייב ואנן קיימא
לן בהגות ע"ס (לקמן ד' טז): דלרבנן
אומר לו הרי שך לפניך דקמני גזל
חמץ ועבר עליו הפסח והחזירו וכן
שור עד שלא נגמר דינו אומרין לו
הרי שך לפניך אצל משנגמר לא
והא סברא לרבנן הוא דשמעתא ליה
וקמני דבחמץ בפסח מודו דלמתימין
צאיסורי הנאה הרי שך לפניך אלא
דכילי עלמא למתימין צאיסורי הנאה
הרי שך לפניך היכא דאסורא
ממילא איתא ליה כגון חמץ בפסח
ולא מצי א"ל האי לאו מידי הוא אצל
הכל משום הכי אמרי רבנן אינו
מוחזר דלמך ליה אתפסמיה לתוראי
כו' והזיקא צדידים הוא שהצילו לצי
דינא. והאי דנקט אי אהדרתיה ניהליה
לאו משום דחיובא דלא אהדרתיה
הוא דא"כ בחמץ בפסח נמי לימא ליה
אי אהדרתיה ניהליה הוא אפילו ליה
ועוד לר' יעקב נמי נהי דגומרים דינו
של שור שלא בפניו ניימא ליה אי
אהדרתיה ניהליה הוא שחיטתא ליה
אלא אדלא אהדרתיה לא מחייבי ליה
רבנן דהא קמהדר ליה השתא ואמרינן
צאיסורי הנאה הרי שך לפניך אלא
חיוביה משום דהולוכו לך"ד צידים
והכי קאמר ליה לא היה לך להוליכו
לך"ד דאי הוא צדי הוא מערקנא
ליה מייניהו: סוף סוף מיגמר הוה
גמרי ליה לדיניה. הלכך הוה ליה
היקא דממילא ולא צידים: מה
צעלים צפניהם. כדכתיב עד עמדו
לפני העדה למשפט (צמדר לה): אי
דנטריס. שמירה מעולה: כולו
נמי ניפטור. מדמי שור צר משואל
דחא אנוסין הס: שמירה פחוסה.
דלת שיכולה לעמוד צרות מצויה:
כלסא ליה שמירתו. דאין עליו

להתחזק בשמירתו ודי צדן ולא פשיעה היא הלכך לגבי צעלים פטור
מדמי שור דחא סגי ליה בשמירה פחותה וציי כפרה: והני לא כלסא
שמירתן. שחייבין היו להתחזק בשמירתו שיהא שמור לבעליו ופשיעה
היא מדי דהוה אגביה ואבידה: כמאן אי כר"מ. דלמך דמתימין [ע"כ]
מועד לא סגי ליה בשמירה פחותה ומשום הכי נמי קמני משלמין כופר:

דאמר

אוחו מאלהין ולא הפסידו צעלים בהתפסותו כלום ונראה לר"י דבתפסוהו מאלהין נמי חייב דמה שנופל ליד צ"ד חשבו היק ניכר וכיון דעל
ידי פשיעה נפל ליד צ"ד חייב ולא יכול לומר הרי שך לפניך כמו בחמץ ועבר עליו הפסח שהוא היק שאינו ניכר הלכך יכול לומר שם
הרי שך לפניך ור' יעקב לא חשבו היק ניכר מה שנופל ליד צ"ד וגמרו את דינו כיון שאפילו לא בא לידם היו גומרין את דינו ונמנא שאינו
מפסיד ע"י שצא לידם אלא כאילו גמרו דינו שלא בפניו חשיב לפי שגם אז היה נאסר והוי היק שאין ניכר ולכן יכול לומר לו הרי שך
לפניך כמו בחמץ ועבר עליו הפסח ואי אהדרתיה לאו נתינת טעם הוא שהיה יכול להצילו ע"י כך שאין תלוי בזה כמו שפי"ה אלא כלומר לא
היו גומרין דינו שלא בפניו ועכשיו גרמת שנתפס צידם וגומרין דינו ע"י מה שנופל צידם וכיון שנפסד ע"י מה שנופל צידם חשד היק ניכר
ולא תוכל לומר הרי שך לפניך וכן משמע בהניקין (גיטין ד' נג): דבהיק ניכר אין יכול לומר הרי שך לפניך דפריך ממתני' גדול מנעב
ונפסל כו' ואי אמרת היק שאין ניכר שמה היק פי' משום דחשיב כאילו ניכר אמאי אומר ליה הרי שך לפניך גדול הוא וממנא מעליא
ציי לשלומי כי אין זה ממון שגול כיון שחשבו כאילו ההיק ניכר צו שאין לך שניו גדול מזה אילו היה ניכר ושור תם דמיוק צרשות שומר
אפילו קודם גמר דין אם יחזירו שומר לבעלים לא יפטר צדן כיון דמיוק ע"י פשיעה שומר ונפל צרשות ניזק להחליט לו מיד לר"ע
להשתעבד צו ולרבי ישמעאל לגבות מגופו והוה ליה היק ניכר שהוא מופסד שנפל צרשות אחרים ולא יכול לומר הרי שך לפניך כמו שיכול
לומר כשור שהרג אפילו לאחר גמר דין לר' יעקב ולרבנן קודם גמר דין ובחמץ לכו"ע: **אלא** שור בר מענה הוא. ואפילו דרשין צעלמא
כתיבת צעלים כך מיתת השור להך מילתא אין סברא לרורשו: **חמץ** שומר חכם. הוא הדין דהוה מצי למימר כולן פטורים שומרי
מעולה חוץ משואל דחייב צאונסים: **אפילו** בולחו נמי ציפארו. ושואל גופיה נהי דחייב לשלם דמי שור לבעלים מ"מ כופר אין משלם:

(א) לקמן ע"א טז: (ב) [לעיל מד: וש"נ],
(ג) [לעיל מד: וש"נ],
(ד) [ע"י חוס' פנהדרין
נעט:] ד"ה כשור ומוספות
זכאים ע: ד"ה אפי"ה,
(ה) [קדושין מו: טז] כ"ל
כשתפסים.

תורה אור השלם

1. ואם שור נגח הוא
מתמל שלשם והעדר
בבעליו ולא ישמרו
והמית איש או אשה
השור יסקל וגם בעליו
יוקרת: שמות כא כט

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה השתא וכו'
לפי דמיו דרבה ושור:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מכור כו'.
דמחיים לא סתרי. ע"י
זכאים ע"א ע"ה מודה
אפילו:

רבינו חננאל

אמר רבינו לא דכילי
עלמא אומרין באיסורי
הנאה הרי שך לפניך.
[נהדרן עלך שור שנגח ד'
ה']